

A győri Magyar Vagon- és Gepgyár 160 kamiont gyárt ebben az évben. A 38 tonna súlyú, 215 lóerős Rába-Mann motorral működő, 18 méter hosszú járművekből az első tíz már el is készült a Hungarocamion Vállalat rendelésére

Lakáshelyzet közelről és távolról

Mennyivel zöldebb a rét?

„Nincsen semmi baj, sőt...”

A gyufagyár párttitkára átlátnak, törődöttnek látszik. Hétfő reggel van. Kezdődik a délelőtti műszak és a munkahét. Indul a werk, ahogy a gyáriak mondják.

— Újabb műszak, újabb hét — gondolkodom hangosan.

— Nincs már megszakítás hetek óta. A víz miatt — válaszol álmosnak tűnő arccal Kovács József párttitkár.

— Milyen a kezdet?

— Nekem nem kezdet, folytatás. Az éjjel homokszákokat raktunk.

A hatalmas gépezet úgy öleli magához az apróra vágott erdőt, mint a mágnes a vasreszeléket. A tepszi fölött meghajlik és a szájak végét belemártja a fekete masszába. Eddig csak fadarabok voltak, most már gyufaszálak. Naponta 63 millió darab fekete fejű „tüzrudacska” születik a szegedi gyufagyárban. Ennyi a termelésük huszonegy óra alatt: 1 millió 250 ezer doboz, egy dobozban 50 szál van.

A „werk” rendszeren beindult. Kávét szűröszölünk a pártszervezet szobájában. A folyóról és a termelésről beszélgetünk. A gyufagyárnak 400 dolgozója van, legtöbbször nő. A férfiak pontosan százan vannak. Az árvízvédelmi munkákhoz harminc férfi embert kértek tőlük. A férfiak a rönktéren, a fűrészgépeknél, a hámozóban és a TMK-ban dolgoznak. Előfordulhat, hogy ha elmegy két-három férfi, negyven nő munkanélkül marad.

— Azok maradtak — mondja a párttitkár. — Úgy szerveztük a munkát, hogy ne legyen fennakadás.

Valami kis elmaradás mégis volt azokban a napokban, amikor a Maros menti településeket kiürítették és néhány asszony nem tudott bejönni a gyárba.

A titkár rá néz: — De nincsen semmi baj, sőt...

Jegyzem az adatokat. A szegedi gyufagyárnak a napi termelési terve, 1 millió és 240 ezer doboz gyufa. Már ez több valamivel, mint a tavalyi. Nemrég összezámlálták, hogy mennyit termeltek ebben az esztendőben, s kiderült, hogy mindennap 10 ezer dobozzal többet sikerült. Ilyen körülmények között!

— Most megmutatták a dolgozók, hogy milyen az igazi összetartás és fejelem — élénkül a párttitkár arca. — Normális munka idején például a gyufaszálhoz külsője gyártó gépét egy asszony dolgozik. Ezekben a napokban nem volt ritka, hogy két asszony három gépet kezel.

A példák persze kifoghatatlanok. A fűrészgép kezelője a gépet dolgozott, a fűrészgépénél a művezető. Kovács József nem mondja ugyan, de mástól tudom, hogy ő is oda állt a hámozógép mellé, mint ahogyan a gyárvezető és a főmérnök is. Elmondják a vasárnapi külön műszak történetét. Estére kilenc gyufagyári dolgozó kérte a rókusi pályaudvarra, hogy rakjanak ki 2400 homokkal teli zsákokot, mert reggel újra meg kell támasztani a Tisza-parti sáncokat.

A párttitkár írta a név-

sort. Elsőnek önmagát, aztán Dancsó János gyárvezetőt, Farkas János üzemmérnököt, Bócsik Sándor főgépészt, Papp István villanyszerelőt, Ménich Mátyás udvarost, Spitzer Ferenc pártvezetőségi tagot, Nagy Ferenc udvarost és ifj. Dancsó János lakatost, a gyárvezető fiát. A gyár mérnökeült a gépkocsi volánja mögé és kifuvazotta társait az állomásra. Megszégyeltek ugyan a szabályokat, hiszen a főmérnök nem vezetheti a vállalati teherautót.

— A sofőr már három vasárnapot szolgálatban volt. Ez a vasárnap legyen az övé — mondja a párttitkár. Neveket diktál, hogy fel-tétlen említsük meg Bán István esztergályost, Szeke-eres József lakatost, Pisák Bélát, ifj. Főrián Lajost... Minden gyufagyári példamutatóan dolgozott előbb a Sellő-ház előtt, azután az algyői töltésnél.

— Embérségből is vizsgálta — medítálgat a párttitkár és nevet nem mond ugyan, de rossz példát is említt. Volt, aki nem értette meg, hogy a gáton is helyt kell állni, meg a gyárban is. „Szégyent hozott a többiek-re.”

A gyár vezetősége úgy határozott, hogy amíg a kritikus helyzet fennáll, addig nem adnak ki szabadságot. Majd a veszély után megold-

ják. Senki sem ellenkezett. A munkások egy vasárnapot az üzemből töltöttek, s bérüket felajánlották az árvíz-károsultaknak. A megter-melt gyufát pedig azonnal elszállították a szabolcsi falvakba, hogy az üzletekben legyen bőven a nélkülözhe-tetlen gyufából. A vállalat fejlesztési alapjából 200 ezer forintot utaltak át a károsultak megsegítésére. Most úgy határozott a szegedi gyár kollektívája, hogy még két szabadszombaton dolgoz-nak és azt a bért is az ár-víz-károsultaknak adomá-nyozzák.

— Szép gesztus, emberség és megértés diktálja, nem a kényszer — mondja Kovács József.

Beszélgatnénk még tovább is a párttitkárral, meg az üzem mérnökével is, de Kovács Józsefnek nem csupán a titkárság a tennivalója,

hanem a hámozó üzemrészen művezető. Ezekben a napokban hetven férfi dolgozik száz helyett. Fáradtan és álmosan is dolgozni kell, hogy tényleg ne legyen semmi baj, sőt... A szegedi gyufagyárban nincs is baj, hiszen többet termeltek, mint amennyire „békés körülmények” között számítottak.

állapíthatjuk: a közepme-zőnyben helyezkedünk el az általános lakáshelyzetet tekintve, néhány esetben azonban már a jók között sorakozunk. Magyarországon — itt és a továbbiakban minden esetben 1968-as adatokról van szó — ezer lakosra 309 lakás jut. Ugyanez az adat Ausztriában 354, Nagy-Britanniában 337, Dániában 356, Hollandiában 280, a Német Szövetségi Köztársaságban 348, Olaszországban 314, Spanyolországban 284, Svájcban 326. A legjobban a helyzet Svédországban. Itt az ezer lakosra jutó lakások száma 371.

Az adatok tények — s bármennyire is nehéz a hazai lakáshelyzet, szegényezésre nem adnak okot —, de néhány „finomságot” már nem fejeznek ki. Azt például, hogy emberek tízezrei csak statisztikai értelemben lakástulajdonosok — pl. Spanyolországban, Nagy-Britanniában —, mert a részükre jutó lakások üresen állnak, míg ök nyomortanyákon, hulladékból tárolt kalyibákban élnek... Vagy azt — ami viszont számunkra kedvezőtlen —, hogy mekkorák ezek a lakások?

A kép megalkotása tehát nem olyan egyszerű, mint első látásra tűnhet. Tagadhatatlan: a fejlett tőkésors-zágok lakáshelyzete kedvezőbb a mienkénél. Am ha azt kezdenénk vizsgálni, hogy honnét indultak ezek az országok 1945 után, s honnét hazánk, illetve azt, milyen károkat szenvedett a lakás-állomány a háborúban ide-haza, s milyen másutt, már jóval realisabb képet alkot-hatnánk. Hagyjuk azonban a visszatekintést azzal, hogy köztudott dolgokról senki-nek sem szabad elfeledkeznie...!

A legtöbb lakást nemcsak Európában, hanem a vilá-s hazánk adatait összevetve — a szocialista országok la-káshelyzetével a következő

G. I. cikkben foglalkozunk — meg-szerű lakásépítési adatai erős léptek.)

MESZÁROS OTTÓ

(Következik: Csizsák és

Ősz Ferenc:

Nyomoz a város

11.

— Csak ott dolgozom — felelt a fiú. — Szép szál legény vagy, öcsém, isten éltessen — veregette hátba az öreg. — És te nem veszel részt a szatír akcióban? — Nem hívtak... — Hát én hívtalak... Este gyere el a városi tanács kultúrtermébe. Ha valaki megkérdezi, mit akarsz, mondd, hogy én hívtalak. Ott lesz az elnökségben. Ma beszéljük meg a haditervet... Köztünk a helyed! — és ünnepélyesen kezett fogott vele.

— Köszönöm szépen — mondta a fiú és elment. — Látja, Gergely bácsi, ilyen ez az élet. Naponta száz férfi tesz itten nekem tisztességtelen és kevésbé tisztességtelen ajánlatot. Ennek a srácnak csak egyszer kellene mondania. Ez meg nem mondja — panaszkodott Lillácska, még mindig feketén.

— Na, majd én beszélek a fejével — ígérte Gergely bácsi. Aztán leült Zöldi asztalához és hivatalosan nyilatkozott neki, a nagy kibontakozó társadalmi akciónál. Zöldi ceruzája sebesen szaladt a papíron.

— Nagy anyag lesz, Gergely bácsi. Feldoblak benne... — Ugyan már, nem azért mondtam — pirult az öreg.

Egész délután izgatózott volt a város. Mindenki az esti haditanácrról beszélt. Egyetlen szabad telefonvonalat nem lehetett kapni. Ki-ki összeköttetést keresett, hogy bejuthasson az akcióba, résztvevőnek. Senki sem szeretett volna kimaradni a dobogóból, mely most már visszavonhatatlanul és kitörőhatalommal beiródott a város történelmébe.

Kovácsot délutánra elengedte Farkas, hadd szellőztesse ki a fejét.

A Levendula előtt találkozott Ildikóval. Beszélgetni kezdtek. Majd Kovács azt ajánlotta, hogy menjenek sétálni az egyetem felé, hátha találkozhatnak a szatírral.

— Jó lesz az, ha magával látnak? — kérdezte

a lány.

— Igaza van... De sajnálom... Azért kitalálták, hogy a konspiráció kedvéért olyan helyen kell sétálni, ahol nem látják őket sokan. Ez a hely pedig az erdő.

— Hogy elrohant az idő — mondta a lány néhány óra múlva a hadnagyknak.

— Magával nagyon jól lehet beszélgetni. Mint-ha nem is lenne rendőr... — Miért? A rendőrök milyenek? — Szigorúak, hivatalosak és hidegek.

— Szolgálatban... — Hát maga most nem volt szolgálatban? Nem azért sétált velem, hogy kihallgasson? — Nem... — Hanem? Mint férfi a nővel? — Képzeld!

— Akkor is furcsa ember maga. Én még nem sétáltam négy órát egy férfivel kettesben, hogy ne akart volna megszókolni... — Kár, hogy kiértünk az erdőből... — mondta Kovács, kissé mulyán, de a lány számára nagyon megnyerően...

IX.

A Levendula presszó vezetője kétségbeesetten kér segítséget a Halászkerttől: — Küldjenek egy pincért. Nem győzzük a forgalmat, Szilveszterkor nem volt ilyen házunk...

A presszó zsúfolásig megtelt. A téma a szatír. Ide ültek be azok is, akik sikertelenül kísérletet tettek, hogy bejussanak a tanácson megrendezett értekezletre. Itt ültek a kíváncsiak. Természetesen itt volt Ambrus úr, a hivatásos reakció, Zöldi, a tudósító, aki rendkívül szégyelte magát, hogy itt van, és nem tudott bejutni a megbeszélésre. De Kovács kifejezetten megtiltotta.

— Tudod, öregem — szólt át az asztalához Ambrus —, a mi időnkben ilyenkor az újság-írók megtámadták a rendőrséget. Az ellenzéki lapon ilyen főcímek voltak: Mit csinál a rendőrség? Alszik a kapitány?

A zenészek is megérezték a konjunkturnál. Falferdítő sikerült volt, hogy a nagy dob, melyen eddig a hangzatos Big Ben Band név virított, átkenték, és a felirat az együttes új nevét hirdette: szatír trió. A zongorista az ismert és népszerű dalt, melynek refrénje: „Engem csak a majom érdekel”, étköltötte és a vendégkoszorúval együtt énekelték: „Engem csak a szatír érdekel”.

— A jó isten adna nekünk minden hétre egy

ilyen szatírt — súgta a fizetőpincér Lillácska fülébe.

— Kezd érdekelni ez a fiú — kuncogott csiklandósan Lillácska, aki még mindig fekete volt, bár egy félórája egy nagy tincse megözölt.

A tanács kultúrtermében ezalatt összegyűltek a meghívottak. Farkas férehydta Zsoldost, és bemutatva neki Zakariás Ildikót. Nem beszélt arról, hogy a lány is a sértettek között szerepel. Csak annyit mondott, hogy feltételezhetően ismeri a szatírt, aki minden bizonnyal egyetemista lehet.

— Ezt kikérem magamnak — mondta Zsoldos. Farkas nem vitázott.

— Mindent meg kell próbálnunk. Az feltétel-nül elgondolkoztató, hogy amióta a maguk akciója elindult, a szatír áttette működési színhe-lyét.

Végül is Zsoldossal megegyeztek, hogy másnap beviszik a lányt az egyetemre, mint új hallga-tónót, akit most helyeztek át Debrecenből...

— Csak arra vigyázzon, nehogy valami szak-mai beszélgetésbe keveredjen... Majdnem százan ültek a teremben. Ötven munkás, a helyi rendőrök, húsz egyetemista és néhány városi tisztviselő.

— Kedves kollegák — nyitotta meg az érte-kezletet Keresek Gergely. — Büszke örömmel tölti el telkemet, amikor látom, hogy ilyen lelkes az összefogás, ez a bátor kiállás. Igen, ránk, N.-béliekre ez a jellemző. Láthatja most a me-gyétől itt levő Farkas örnagy elvtárs is: N. egy emberként áll ki az igaz ügy szolgálatában...

— Köszönöm — szolt közbe Farkas és felállt. Gergely bácsi kissé családostan ült le. Szeretett volna még beszélni, hiszen családostan szép mondatokat fogalmazott...

— Kérem — mondta Farkas. — Tisztелеm az N.-béliék buzgalma. Köszönöm is. De meg kell mondanom, hogy bizonyos akciókban nincs helye az öntevékenységnek. Egy háborúban senki sem mehet a saját feje után, a legelkesőbb had-fi sem támadhat akkor, amikor honfiúi gerje-delmei ezt sugallják...

Az egybegyűltek kissé leferrázottan hallgatták. De Farkasnak megvolt a képessége, hogy újra begerjessze őket:

— Segítségre nagy szükség van. De csak akkor, ha erre az időre valamennyien rendőrnék, nyomozónak képzelik magukat. A rendőri pedig csak parancsra cselekedhet. Aki nem érzi ehhez elég erőt, az most álljon fel, és megköszönve eddigi fáradozását, váljon meg tőlünk.

Természetesen senki sem mozdult.

(Folytatjuk.)